

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania B. Ś.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie [...].

o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 kwietnia 2011 r.,

skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia ubezpieczonej na wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 22 czerwca 2010 r.,

1. odrzuca skargę,

2. radcy prawnemu T. P. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w K. 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu.

Uzasadnienie

W imieniu wnioskodawczynie B. Ś. została wniesiona skarga „w oparciu o przepis art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c.” o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w K. z 22 czerwca 2010 r. Wyrokiem tym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 21 kwietnia 2010 r., którym ustalono, iż niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym istnieje u wnioskodawczynie od 27

września 2006 r. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy podał między innymi, iż wnioskodawczyni „nie przedstawiła na poparcie swoich twierdzeń żadnych konkretnych argumentów, nie zgłaszała też w tym zakresie wniosków dowodowych. Starła się podważyć przedłożone opinie, zarzucając biegłym stroniczość i złośliwość. Również w apelacji nie zgłosiła żadnych merytorycznych zarzutów dotyczących zaskarżonego wyroku. Wskazywała jedynie na niekompetencje Sądu oraz twierdziła, że została pokrzywdzona i poszkodowana”.

Skarga wskazała, że wyrok Sądu Okręgowego jest niezgodny z art. 232 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 224 k.p.c., art. 382 k.p.c..

Podstawę skargi stanowi naruszenie przepisów postępowania „art. 232 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 224 k.p.c., art. 382 k.p.c., polegające na niewyjaśnieniu, jakie dokumenty ubezpieczona złożyła do Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K., które nie zostały dołączone do akt sprawy Nr MOPR/M.Z./8211/23836/09, wobec czego Sąd Okręgowy (...) wyrokiem z 22 czerwca 2010 r. (...) oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Rejonowego (...), który oddalił jej odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (...), utrzymującego w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (...), odmawiające wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności na stałe oraz ustalenia daty powstania niepełnosprawności od dnia 1 października 2003 r.”, a nadto naruszenie art. 117 § 1-7 k.p.c. „poprzez nie wzięcie pod uwagę okoliczności, że ubezpieczona powinna mieć ustanowionego pełnomocnika z urzędu, zarówno przed sądem I, jak i II instancji”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga ma mankamenty, które uzasadniają jej odrzucenie.

Nie może być wniesiona w „o oparciu o przepis art. 424¹ § 1 i 2 KPC”, gdyż sytuacje z § 1 i z § 2 art. 424¹ k.p.c. pozostają w alternatywie rozłącznej. Wszak § 1 dotyczy zasady i orzeczeń, których zmiana lub uchylenie w drodze przysługujących stornie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Natomiast § 2 dotyczy

wyjątku, który pozwala wnieść skargę od orzeczenia, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Chodzi więc o to, że skarga mogła być wniesiona na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. albo na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c.

W sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 22 czerwca 2010 r. skarżącej przysługiwała skarga kasacyjna, zatem podstawą obecnej skargi nie może być art. 424¹ § 1 k.p.c., gdyż była możliwa kontrola kasacyjna wyroku Sądu Okręgowego.

Oznacza to, że podstawą skargi może być tylko przepis art. 424¹ § 2 k.p.c. Jednak nie spełnia się warunkujący tę podstawę wyjątkowy wypadek.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że wyjątkowe wypadki, o których mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl., i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 114, z dnia 2 lutego 2010 r., IV CNP 101/09, LEX nr 590258, z dnia 10 października 2010 r., II CNP 39/10, LEX nr 603891).

Skarżąca nie przedstawia okoliczności które odpowiadałyby szczególnej sytuacji z powodu której nie mogła wnieść skargi kasacyjnej. Wszak w skardze sama podaje, iż w protokole rozprawy zamieszczono informację, że od wyroku może być wniesiona skarga kasacyjna. Czym innym jest natomiast badanie czy została pouczona o prawie do wniesienia skargi kasacyjnej, terminie oraz przymusie adwokacko-radcowskim. Są to okoliczności które mogłyby mieć znaczenie w ocenie

przywrócenia terminu do wniesienia skargi. Skarżący nie wykazuje, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia tą drogą nie było i nie jest możliwe.

Jednak w tej sprawie ważniejsze jest zwrócenie uwagi na to, że sformułowana podstawa skargi (wyżej *in extenso*) nie odpowiada przepisowi art. 424¹ § 2 k.p.c. Chodzi wszak w niej o podstawę kwalifikowaną, a więc o naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Skarga w tym zakresie ma brak, gdyż nie podaje przepisów prawa materialnego, które pozwalałyby podjąć rozważania czy wyrok objęty skargą jest niezgodny z prawem ze względu na naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Po prostu brak jest w skardze podstawy, o której mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. adekwatnej do art. 424¹ § 2 k.p.c. Równocześnie taki sam brak odnosi się do warunku z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. Braki te nie podlegają uzupełnieniu. Wprawdzie w uzasadnieniu „przesłanki określonej w przepisie art. 424⁵ § 1 pkt 5 KPC”, skarżąca odwołuje się do art. 45 ust. 1, art. 67 ust. 1 i art. 69 Konstytucji oraz art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”, jednak w tym miejscu przepisy te nie zastępują brakującej podstawy skargi z art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c., odpowiadającej warunkom z art. 424¹ § 2 k.p.c. Wszak przedmiot sprawy dotyczył stopnia i daty powstania niepełnosprawności i tylko taki przedmiot byłby badany w granicach zarzutów (art. 424¹² k.p.c. w związku z art. 398¹³ § 1 k.p.c.). W Konstytucji nie jest uregulowana bezpośrednio materia, która stanowiła przedmiot sprawy (podstawa prawa rozstrzygnięcia); właśnie z jej art. 69 i art. 67 ust. 1 wynika, że jest to domena ustawy zwykłej. Sprawa została prawomocnie osądzona przez sądy powszechne w dwuinstancyjnym postępowaniu, stąd nie można byłoby stwierdzić naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji czy art. 6 Konwencji w zakresie prawa do sądu. Również po prawomocnym wyroku, gdyż skarga nie twierdzi, iż uprzednio próbowano, nawet z wnioskiem o przywrócenie terminu, wnieść skargę kasacyjną.

Natomiast podana w skardze podstawa opiera się na zarzutach naruszenia prawa procesowego, które mogłyby być rozważane tylko w przypadku skargi

wniesionej w oparciu o przepis art. 424¹ § 1 k.p.c. Wówczas można by stwierdzić, że skarga jest oczywiście bezzasadna, gdyż postawione zarzuty nie spowodowały niezgodności orzeczenia z prawem. Otóż skarga całkowicie pomija, że w sprawie zostało przeprowadzone określone postępowanie, na etapie administracyjnym i później sądowym (odwoławczym) z udziałem biegłych lekarzy. Skarga nie podważa metodycznie i merytorycznie wyników tego postępowania, jak również subsumcji prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego. Skarga skupia się na kwestii, którą trudno uznać za zasadny zarzut kierowany do Sądu, gdyż bez odpowiedniej akcji strony nie ma on obowiązku badać z urzędu jakie dokumenty złożone w postępowaniu administracyjnym nie zostały dołączone do akt sprawy. Jeżeli jakieś dokumenty nie zostały dołączone, to nie stanowiły dowodu. Proces jest kontradiktoryjny i skarżąca nie twierdzi, iż składała wniosek o przeprowadzenie dowodów z dokumentów „które nie zostały dołączone do sprawy”. Nie twierdzi również, iżby Sąd taki wniosek oddalił. Nie uprawnia to przypisania Sądowi naruszenia przepisu 232 k.p.c. i dalszych wskazanych w podstawie. Skarga nie wyjaśnia o jakie dowody chodziło i jaki miałyby mieć wpływ na sprawę, zwłaszcza, że prócz rozpraw było także postępowanie dowodowe przed biegłymi sądowymi. Co do zarzutu naruszenia art. 117 § 1-7 k.p.c., to nieuprawnione jest założenie, że skarżąca powinna mieć pełnomocnika z urzędu przed Sądem pierwszej i drugiej instancji. Skoro jej wniosek o pełnomocnika z urzędu został oddalony przez Sąd pierwszej instancji, to była to decyzja, która mogła być poddana kontroli w trybie zażalenia. Wnioskodawczyni mogła złożyć kolejny wniosek, również przed Sądem drugiej instancji. Wychodzi to jednak poza potrzebę argumentacji gdyż, skoro skarga mogła być oparta tylko na podstawie z art. 424¹ § 2 k.p.c. (w sprawie głównej była możliwość wniesienia skargi kasacyjnej, co wyklucza podstawa z art. 424¹ § 1 k.p.c.), to nie ma odpowiedniej podstawy z art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. i jednocześnie z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., czyli zarzutów naruszenia prawa materialnego, z których wynikałoby, że objęty skargą wyrok jest niezgodny z prawem z powodu naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

Z tych względów skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie § 5, § 11.2., § 12.4. pkt 2, § 15 i § 16 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.